

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS OF FINANCIAL RESULTS AND FINANCIAL STATE OF ACTIVITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISE

Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної і фінансової діяльності. Що вищі показники виробництва і реалізації продукції (робіт і послуг), нижча їх собівартість, то вища рентабельність і більший прибуток, то кращим є фінансовий стан підприємства. І навпаки, у результаті недовиконання плану з виробництва і реалізації відбувається підвищення собівартості продукції (робіт, послуг), зменшення виторгу і суми прибутку і, як наслідок, – погіршення фінансового стану підприємства і його платоспроможності. Стійкий фінансовий стан, правильне регулювання фінансів у процесі господарської діяльності, у свою чергу, позитивно впливають на виконання виробничих планів і забезпечення потреб виробництва необхідними ресурсами. У практиці роботи підприємств нерідко бувають випадки, коли й у підприємств, які добре працюють, виникають фінансові ускладнення, викликані нерациональним розміщенням і використанням фінансових ресурсів. Саме тому фінансова діяльність, як складова господарської діяльності, спрямована на забезпечення планомірного надходження і витрачання грошових ресурсів, виконання розрахункової дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власного і позикового капіталу та ефективного його використання. У статті проаналізовано фінансові результати та фінансовий стан АГПВП «Візит». Розглянуто їх динаміку. Досліджено та проаналізовано ліквідність і платоспроможність АГПВП «Візит». Визначено взаємозв'язок між даними показниками та діловою активністю підприємства.

Ключові слова: ліквідність, платоспроможність, ділова активність, фінансовий стан, фінансова стійкість.

Финансовое состояние предприятия зависит от результатов его производственной, коммерческой и финансовой деятельности. Чем выше показатели производства и реализации продукции (работ и услуг), ниже их себестоимость, то выше рентабельность и больше прибыль, тем лучшим является финансовое состояние предприятия. И наоборот, в результате невыполнения плана по производству и реализации происходит повышение себестоимости продукции (работ, услуг), уменьшение выторга и суммы прибыли и, как следствие, – ухудшение финансового состояния предприятия и его платежеспособности. Стойкое финансовое состояние, правильная регуляция финансов в процессе хозяйственной деятельности, в свою очередь, положительно влияют на выполнение производственных планов и обеспечения потребностей произ-

водства необходимыми ресурсами. В практике работы предприятий нередко бывают случаи, когда и у предприятий, которые хорошо работают, возникают финансовые осложнения, вызванные нерациональным размещением и использованием финансовых ресурсов. Именно поэтому финансовая деятельность, как составляющая хозяйственной деятельности, направлена на обеспечение планомерного поступления и расходование денежных ресурсов, выполнение расчетной дисциплины, достижение рационального соотношения собственного и ссудного капитала и эффективного его использования. В статье проанализированы финансовые результаты и финансовое состояние АГПВП «Визит». Рассмотрена их динамика. Исследовано и проанализирована ликвидность и платежеспособность АГПВП «Визит». Определена взаимосвязь между данными показателями и деловой активностью предприятия.

Ключевые слова: ликвидность, платежеспособность, деловая активность, финансовое состояние, финансовая стойкость.

The financial state of enterprise depends on the results of him productive, commercial and financial activity. That higher indexes of production and realization of products (works and services), their more subzero prime price, both higher profitability and greater income or the best is the financial state of enterprise. And vice versa, as a result of underfulfilment of plan from a production and realization there is an increase of unit (works, services), diminishing of vumopzy and sum of income cost and, as a result, is worsening of the financial state of enterprise and his solvency. Proof financial state, correct adjusting of finances in the process of economic activity, in turn, positively providing of necessities of production necessary resources influence on fulfilling the production plans. In practice of work of enterprises quite often there are cases, when and at enterprises which work well, there are financial complications, caused by the inefficient placing and use of financial resources. For this reason financial activity, as a constituent of economic activity, sent to providing of systematic receipt and expense of money resources, implementation of calculation discipline, achievement of rational correlation of property and loan asset and his effective use. In the article financial results and financial state are analysed agroindustrial scientific-production enterprise of «Vizyt». Their dynamics is considered. Investigational and liquidity and solvency is analysed agroindustrial scientific-production enterprise of «Vizyt». Intercommunication is certain between these indexes and business activity of enterprise.

Key words: liquidity, solvency, business activity, financial position, financial stability

УДК 631.162:11

Киш Л.М.

к.е.н., доцент кафедри моделювання та інформаційних технологій в економіці
Вінницький національний аграрний університет
Синявська Н.С.
студентка
Вінницький національний аграрний університет

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку України в умовах реальної самостійності суб'єктів господарювання все більшого значення набуває реалізація принципів самокуп-

ності та самофінансування. Основним чинником їх реалізації є формування таких фінансових результатів, які одночасно завершують цикл діяльності підприємства та виступають у якості необхідної

умови наступного циклу. Провідна роль фінансових результатів полягає у тому, що вони забезпечують зміцнення бюджету держави, сприяють інвестиційній привабливості, діловій активності підприємств у виробничій та фінансовій сферах. Кожне підприємство, яке здійснює фінансово-господарську діяльність, повинне самостійно фінансувати всі напрями своїх витрат відповідно до виробничих планів, розпоряджатися наявними фінансовими ресурсами, вкладаючи їх у виробництво продукції з метою одержання кінцевого результату – прибутку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Вагомий внесок у дослідження питань формування фінансових результатів зробили такі відомі вітчизняні науковці і практики, як: П.П. Борщевський, Ф.Ф. Бутинець, М.І. Ковальчук, Г.Г. Кірейцев, Л.А. Лахтіонова, Є.В. Мних, Л.В. Нападовська, В.К. Савчук, М.Г. Чумаченко, В.В. Сопко та ін.

Вивчення опублікованих праць свідчить про їх теоретичну цінність, проте, для кожного конкретного підприємства є важливим індивідуальний підхід до формування його фінансових результатів та поліпшення фінансового стану стійкість.

Постановка завдання. Мета роботи полягає у дослідженні та аналізі динаміки та складу фінансових результатів діяльності сільськогосподарського підприємства, розгляду його ліквідності і платоспроможності, ділової активності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективність фінансової діяльності виявляється у досягнутих фінансових результатах. Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів.

Доходи підприємства – це збільшення економічних вигод у вигляді надходжень активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Основними завданнями аналізу фінансових результатів діяльності є:

- вивчення можливостей одержання прибутку відповідно до наявного ресурсного потенціалу підприємства і кон'юнктури ринку;
- систематичний контроль за процесом формування прибутку і зміною його динаміки;
- визначення впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на фінансові результати й оцінювання якості прибутку;
- виявлення резервів збільшення суми прибутку і підвищення рівня прибутковості бізнесу;
- оцінювання роботи підприємства з використання можливостей збільшення прибутку і рентабельності;

Існує велика кількість показників фінансових результатів діяльності підприємства. Проаналізуємо їх формування, динаміку та склад для АПНВП «Візит» (табл. 1).

Розглядаючи резерви максимізації прибутку слід звернути увагу на те, що прибуток залежить як від доходів підприємства, так і від його витрат.

Як бачимо, з-поміж фінансових результатів найбільшу питому вагу має дохід від реалізації (без ПДВ) 430844,0 тис. грн. Його стабільне зростання є досить позитивною тенденцією і свідчить про правильну маркетингову політику підприємства. Підтверджує дану тенденцію і зростання валового прибутку протягом п'яти досліджуваних років з 98876 тис. грн у 2011 році до 168061 тис. грн у

Таблиця 1

Динаміка і склад фінансових результатів діяльності АПНВП «Візит»

Показники	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Дохід від реалізації (без ПДВ)	99856,0	112658,0	181608,0	203374,0	430844,0
ПДВ	32453,2	36785,8	38319,3	42911,9	90908,1
Чистий дохід	78546	84324	87351	73732	181968
Собівартість реалізації	65764	76546	82243	113103	262783
Валовий прибуток (збиток)	98876	98756	99365	90271	168061
Інші операційні доходи	30879	29876	31850	27466	62985
Адміністративні витрати	5643	6007	7939	9047	11721
Інші операційні витрати	10861	12345	15149	9125	10719
Фінансові результати від операційної діяльності:	98764	104543	108127	99565	208606
- прибуток (збиток)	98764	104543	108127	99565	208606
Інші фінансові доходи	13	16	18	17	2
Інші фінансові витрати	-	-	24	-	-
Податок на прибуток	-	-	-	-	-
Фінансові результати від звичайної діяльності	79843	88453	87351	73732	181968

Джерело: власні розрахунки за даними АПНВП «Візит»

2015 році. Збільшується також обсяг чистого доходу. Лише у 2014 році він зменшився, але не суттєво. Тобто АПНВП «Візит» має достатньо коштів у своєму розпорядженні і є фінансово стійким.

Поряд з прибутком підприємство несе і витрати. Серед них значну частку складає собівартість реалізованої продукції, що у звітному році становить 262783 тис. грн. Даний показник має негативну тенденцію до зростання, тому підприємству необхідно вжити заходів для її зменшення. Також зростають і всі інші види витрат (адміністративні, операційні і т.д.).

Тому перед АПНВП «Візит» постає питання правильно сформулювати свою цінову стратегію й обрати оптимальний обсяг виробництва.

Показники фінансових результатів діяльності підприємства безпосередньо впливають на його фінансовий стан, оскільки він залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності.

Фінансовий стан підприємств можна оцінити з погляду його короткострокової та довгострокової перспектив. У короткостроковій перспективі критерієм оцінки фінансового стану підприємства є його ліквідність і платоспроможність, тобто здат-

ність своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за короткостроковими зобов'язаннями. Ліквідність – це здатність підприємства розраховуватися зі своїми поточними зобов'язаннями перед закордонними контрагентами шляхом перетворення активів на гроші.

У ринковій економіці, коли можлива ліквідація підприємств унаслідок їх банкрутства, одним з найважливіших показників фінансового стану є ліквідність.

Ліквідність підприємства свідчить про наявність грошових коштів для термінового виконання фінансових зобов'язань даного періоду.

Як можемо спостерігати з табл. 2, за 2013 і 2014 роки показники ліквідності активів збільшуються, що є позитивним для підприємства. При цьому коефіцієнт покриття та коефіцієнт швидкої ліквідності вище нормативного значення тоді, як у 2015 році спостерігається тенденція до поступового їх зменшення.

Коефіцієнти покриття та швидкої ліквідності характеризують здатність підприємства забезпечити свої короткотермінові та поточні зобов'язання за рахунок оборотних коштів та їх найбільш ліквідною частиною. Очевидно, що, не зважаючи на

Таблиця 2

Аналіз ліквідності АПНВП «Візит»

Показники	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відхилення (+/-)
Коефіцієнт покриття	3,2	4,78	2,52	-0,68
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,88	3,72	1,27	-0,61
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0012	0,0025	0,023	0,0218
Чистий оборотний капітал, тис. грн	63494	211301	130982	67488

Джерело: власні розрахунки за даними АПНВП «Візит»

Таблиця 3

Аналіз фінансової стабільності АПНВП «Візит»

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відхилення 2015 р. до 2013 р.
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,79	0,71	0,70	- 0,09
Коефіцієнт фінансової залежності	1,26	1,42	1,43	0,17
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,09	0,34	0,06	-0,03
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	0,17	0,39	0,25	0,08
Коефіцієнт довгострокового залучення позичених коштів	0,13	0,20	0,19	0,06
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	0,15	0,26	0,24	0,09
Коефіцієнт структури залученого капіталу	0,58	0,62	0,55	- 0,03
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами	0,69	0,79	0,60	- 0,09
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,91	0,66	0,94	0,03
Коефіцієнт відношення виробничих активів і вартості майна	0,63	0,42	0,62	- 0,01
Коефіцієнт стабільності економічного зростання	0,36	0,26	0,20	- 0,16
Коефіцієнт чистої виручки	0,68	0,57	0,57	- 0,11

Джерело: власні розрахунки за даними АПНВП «Візит»

їх зниження, АПНВП «Візит» здатне забезпечити свої короткотермінові та поточні зобов'язання.

Проте коефіцієнт абсолютної ліквідності значно нижче нормативного, хоча його значення поступово збільшується. Даний коефіцієнт має менші темпи спаду за 2015 рік, ніж інші.

Заданням першочергової ваги для АПНВП «Візит» є збільшення абсолютно ліквідних активів, перед усім – готівки.

Показники ліквідності безпосередньо впливають на фінансову стабільність підприємства.

Фінансова стабільність підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Вона пов'язана зі ступенем залежності від кредиторів і інвесторів і характеризується співвідношенням власних і залучених коштів.

Аналіз фінансової стабільності дає можливість оцінити, наскільки воно є незалежним з фінансового боку, зростає чи зменшується рівень цієї незалежності, а також чи відповідає стан активів і пасивів підприємства завданням його фінансово-господарської діяльності (табл. 3).

Як свідчать розрахунки, на підприємстві зменшується частка власного капіталу (на 0,09 пункта) і відповідно збільшується частка позикового та зростає коефіцієнт фінансової залежності (на 0,17 пункта). Що стосується коефіцієнта маневреності власного капіталу, то у 2013 та 2015 роках він значно нижче нормативного значення (0,2). Можна зробити висновок, що АПНВП «Візит» зменшує частку власних оборотних коштів у структурі власного капіталу. Це підтверджує і значення коефіцієнту структури довгострокових вкладень. Оскільки він зростає, то відповідно збільшується обсяг довгострокових зобов'язань у сумі основних коштів і позаобігових активів. Згідно розрахунків коефіцієнта довгострокового залучення позичених коштів можна зробити висновок, що підприємство чим далі – тим більше залежить від зовнішніх інвесторів. Це також підтверджує зростання коефіцієнту співвідношення власних і залучених коштів. На основі аналізу інших показників теж можна зробити висновок про деяке зниження фінансової стійкості АПНВП «Візит».

Стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки обумовлена значною мірою його діловою активністю, що залежить від широти ринків збуту продукції, його ділової репутації, ступеня виконання плану за основними показниками господарської діяльності, рівня ефективності використання ресурсів і стабільності економічного зростання.

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті виявляється, насамперед, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності полягає в дослідженні рівнів і динаміки різноманітних коефіцієнтів оборотності, які наведені в таблиці 4.

Як бачимо, протягом трьох досліджуваних років відбувається збільшення усіх коефіцієнтів ділової активності. Дана тенденція є досить позитивною і у свою чергу свідчить про ефективне використання відповідних коштів. У зв'язку з деяким зниження показників ліквідності та фінансової стійкості особливо увагу звернемо на такі коефіцієнти як коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості та коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. Його зростання свідчить про збільшення швидкості погашення дебіторської заборгованості, зменшення обсягів продажу в кредит. У свою чергу збільшення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості означає збільшення швидкості оплати заборгованості підприємства. Тобто, не зважаючи на досить високу частку залученого капіталу, підприємство використовує його ефективно.

Висновки з проведеного дослідження. Фінансові результати АПНВП «Візит» мають позитивну тенденцію до постійного зростання, тобто підприємство достатньо забезпечене коштами для ведення господарської діяльності.

Проте, поряд з прибутком підприємство несе і витрати, які теж зростають. Тому перед АПНВП «Візит» постає питання правильно сформулювати свою цінову стратегію й обрати оптимальний обсяг виробництва.

Розглянувши показники ліквідності активів, можна відзначити, що вони зростають. При цьому коефіцієнт покриття та коефіцієнт швидкої лік-

Таблиця 4

Показники ділової активності АПНВП «Візит»

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	Відхилення 2015 р. до 2013 р.
Коефіцієнт оборотності активів	0,67	0,69	0,73	+0,06
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	0,65	0,67	0,71	+0,06
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,7	2,3	2,2	+0,5
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,7	3,4	3,8	+1,1
Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,84	0,83	0,94	+0,1

Джерело: власні розрахунки за даними АПНВП «Візит»

відності вище нормативного значення тоді, як у 2015 році спостерігається тенденція до поступового їх зменшення. Але коефіцієнт абсолютної ліквідності значно нижче нормативного, хоча і поступово зростає. Виходячи з цього, заданням першочергової ваги для АПНВП «Візит» є збільшення абсолютно ліквідних активів, перед усім – готівки.

АПНВП «Візит» зменшує частку власних оборотних коштів у структурі власного капіталу. Підприємство чим далі — тим більше залежить від зовнішніх інвесторів.

Як бачимо, протягом трьох досліджуваних років відбувається збільшення усіх коефіцієнтів ділової активності. Дана тенденція є досить позитивною і у свою чергу свідчить про ефективне використання відповідних коштів; збільшення швидкості погашення дебіторської заборгованості, зменшення обсягів продажу в кредит та збільшення швидкості оплати заборгованості підприємства.

Характеризуючи фінансову стабільність та ділову активність АПНВП «Візит», можна дійти висновку, що власник підприємства завжди віддає перевагу розумному зростанню частки позиче-

них коштів. Тобто, не зважаючи на досить високу частку залученого капіталу, підприємство використовує його ефективно.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник / В. Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2013. – 779 с.
2. Горлачук В. В. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. В. Горлачук, І. Г. Яненко. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. – 344 с.
3. Данилюк М. О. Планування і контроль на підприємстві: Навч. посіб. / М. О. Данилюк. – Львів: «Магнолія 2006», 2013. – 328 с.
4. Жукова О. А., Киш Л. М. Організація і методика економічного аналізу: Навч. посіб. – Вінниця : Вінницька газета, 2012. – 301 с.
5. Мачкур А. Є. Економіка і управління підприємством: навч.-метод. посіб / А. Є. Мачкур. – Л.: Видавництво національного ун-ту «Львівська політехніка», 2008. – 92 с.
6. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: Підручник / С. Ф. Покропивний. – К.: КНЕУ, 2006. – 528 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGY FOR DETERMINING THE LEVEL OF INDUSTRIAL POTENTIAL OF ENTERPRISES

У статті проведено аналіз методик визначення рівня виробничого потенціалу підприємств. Запропоновано в сучасних умовах використовувати підхід, який базується на вимірі трьох складових виробничого потенціалу підприємств: кадрової, технічної та матеріальної складової. Здійснено удосконалення експрес-методики визначення рівня виробничого потенціалу підприємств. Запропоновано алгоритм зведення складових виробничого потенціалу в інтегральний показник рівня виробничого потенціалу підприємства, який надає кількісну оцінку стану виробничого потенціалу та дозволяє визначити резерви його підвищення. Методика апробована на прикладі показників діяльності підприємства виноробної галузі – ПАТ «Коблево».

Ключові слова: виробничий потенціал, метод експрес-оцінки, потужнісний потенціал, кадрова складова, технічна складова, матеріальна складова, інтегральний коефіцієнт.

В статье проведен анализ методик определения уровня производственного потенциала предприятий. Предложено в современных условиях использовать подход, основанный на измерении трех составляющих производственного потенциала предприятий: кадровой, технической и

материальной составляющей. Осуществлено совершенствование экспресс-методики определения уровня производственного потенциала предприятий. Предложен алгоритм приведения составляющих производственного потенциала в интегральный показатель уровня производственного потенциала предприятия, который дает количественную оценку состояния производственного потенциала и позволяет определить резервы его повышения. Методика апробована на примере показателей деятельности предприятия винодельческой отрасли – ПАО «Коблево».

Ключевые слова: производственный потенциал, метод экспрес-оценки, мощностной потенциал, кадровая составляющая, техническая составляющая, материальная составляющая, интегральный коэффициент.

In the article was analyzed the methods for determining the level of production capacity of enterprises. It is proposed in the present conditions to use an approach based on the measurement of the three components of the productive capacity of enterprises: human, technical and material component. Implemented improvement of rapid methods for determining the level of production capacity of enterprises. An algorithm for

УДК 338.45

Кулаковська Т.А.

к.е.н., доцент кафедри економіки промисловості

Одеська національна академія харчових технологій

Цапенко Ю.О.

магістр

Одеська національна академія харчових технологій